

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO: LJUBLJANA, KRAJEVA ULICA ST. 5. — TELEFON: 24-25, 24-26, 24-27, 24-28 in 24-29. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 30.— Dn., v inostranstvu 35.— Dn.
EKSKLJUVNO ZASTOPSTVO na oglaševanje: Kraljevine Italije in inostranstva: S. A. MILANO
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Minister za Narodno prosveto Eksc. G. Bottai v Ljubljani

O priliki svojega prvega službenega obiska si bo ogledal razne slovenske kulturne, znanstvene in prosvetne ustanove

Ko izrekamo v imenu vsega prebivalstva Ljubljanske pokrajine gospodu Ministru Narodne Prosvete Eksclenci Bottai iskreno dobrodošlico, pridružujemo željo, da bi mu njegov prvi službeni obisk v prestolnici najmlajše italijanske province nudil priliko, da podrobno spozna na licu mesta slovenske

Ljubljana, 23. maja. Danes dopoldne ob 10.15 je prispel v Ljubljano Minister za Narodno prosveto Eksclenca Giuseppe Bottai. Ze predvčerajšnjim je minister odpotoval iz Rima naravnost v Ljubljano, kjer namerava obiskati slovenske kulturne, znanstvene in šolske ustanove. V našem mestu mu je bil prirejen slovesen in prisrčen sprejem.

kulturne naprave in zavode ter da z neposrednim stikom dobi vpogled v našo prosveto in naše znanstvene institucije. Na ta način bo najbolje mogel spoznati potrebe in težnje slovenskega prosvetnega življenja.

Gospod Minister Eksclenca Giuseppe Bottai je rojen 1895 l. v Rimu. Po končanih študijah je moral v svetovno vojno, po vojni pa se je posvetil novinarstvu in pisateljevanju. Izdal je tudi več pesniških zbirk. Leta 1920 je stopil na politično pozornico, na kateri igra od vsega početka vidno in vodilno vlogo. Bil je soustanovitelj rimskega Fascia ter je aktivno sodeloval pri vseh pripravah za pohod na Rim, pri katerem je vodil 8000 mož broječo armado fašističnih borcev. Kot zaupni in iniciativni sodelavec Duceja si je pridobil neveljive zasluge za izgraditev Fašistične Italije. Njegovo delo je vidno obeleženo v ureditvi odnosov med delom in kapitalom ter v izgradnji korporacijskega sistema. Kot spreten novinar je bil eden vodilnih sodrnikov Mussolinijevga »Popolo d'Italia«, pozneje pa je vodil list »Epoca« in izdal časopis »Critica Fascista«. Od leta

1929 do 1932 je bil Podtajnik in Državni Tajnik za Korporacije, nakar je bil imenovan za profesorja korporacijskega prava na univerzi v Pisi. Obenem je postal član Velikega Fašističnega Sveta. Leta 1935. je bil imenovan za guvernerja Rima. Aktivno se je udeležil abesinske vojne ter je pod vodstvom Maršala Badoglia vkorakal v Adis Abebo, kjer je bil prehodno tudi guverner. Istega leta je bil nato imenovan za Ministra Narodne Prosvete, kateri položaj zavzema vse do danes.

Slavnostna predstava v operi

Narodno gledališče v Ljubljani priredi nocoj ob 19. v Operi slavnostno predstavo Mozartove opere »Figarova svatba«. Predstavi bosta prisostvovala prosvetni minister Eksc. Giuseppe Bottai in Visoki Komisar Emilio Grazioli. Peli bodo:

Betetto, Vidalijska, Ribičeva, Heybalova, Kogejeva, Janko, Marček, Sladoljev, Zupan, Dolničar, Poljanarjeva. Dirigira: dr. Švara. Režira: Ciril Debevec.

Il Ministro dell'Educazione Nazionale l'Ecc. G. Bottai a Lubiana

In occasione della sua prima visita il Ministro visiterà le istituzioni slovene culturali, scientifiche e scolastiche

Lubiana, 23. maggio. Stamane, alle 10.15 è giunto a Lubiana l'Ecc. Giuseppe Bottai, Ministro per l'Educazione nazionale. Già ieri l'altro il Ministro è partito da Roma direttamente per Lubiana dove visiterà le istituzioni slovene culturali e scientifiche e quelle scolastiche. La città gli ha preparato festose e cordiali accoglienze.

Nel dare il benvenuto all'Eccellenza il Ministro dell'Educazione Nazionale, Prof. Giuseppe Bottai a nome dell'intera popolazione della Provincia di Lubiana, siamo certi che la Sua prima visita ufficiale al capoluogo della più giovane Provincia d'Italia e il contatto diretto con i nostri rappresentanti gli daranno agio di conoscere minuziosamente sul posto le istituzioni culturali slovene, i nostri istituti scientifici e la nostra cultura in genere. Così l'Eccellenza il Ministro potrà conoscere nel modo migliore le necessità e le aspirazioni della vita culturale slovena.

Il Ministro dell'Educazione Nazionale Giuseppe Bottai nacque a Roma nel 1895. Assolti gli studi, si arruolò volontario al tempo della guerra mondiale e

più tardi si dedicò al giornalismo e alle lettere. Pubblicò parecchie raccolte di poesie. Nel 1920 entrò nell'arena politica, in cui fu sempre nelle prime file. Giuseppe Bottai uno dei primi fondatori del Fascio di Roma collaborò attivamente ai preparativi della Marcia su Roma, cui prese parte a capo di un'armata di 8000 squadristi. Devoto e agile collaboratore del Duce l'Ecc. Bottai si acquistò grandissimi meriti imperituri nella costruzione dell'Italia fascista.

È opera sua la Carta del lavoro, sulla cui base sono stati regolati i rapporti tra capitale e mano d'opera e costruito il sistema corporativo. È opera sua la Carta della scuola, per cui l'Italia ebbe la più ideale e moderna riforma scolastica, che si possa immaginare.

Come giornalista di razza, fu uno dei

collaboratori più attivi del »Popolo d'Italia« fondato da Benito Mussolini. Egli stesso fu direttore del giornale »L'Epoca« e fondatore della rivista »Critica fascista«. Segretario di Stato alle Corporazioni dal 1929 al 1932, insignì più tardi diritto corporativo all'Università di Pisa.

Membro del Gran Consiglio del Fascismo, governatore di Roma nel 1935, l'Ecc. Bottai prese parte attiva anche alla guerra etiopica e con il Maresciallo Badoglio entrò ad Adis Abeba, quando le vittoriose truppe italiane, dopo soli sette mesi di epica lotta, fondarono nel nome del Duce l'Impero nell'Africa Orientale Italiana.

Nello stesso anno l'Ecc. Bottai fu nominato Ministro dell'Educazione Nazionale, che ebbe in Lui il geniale riformatore delle istituzioni scolastiche.

La visita odierna dell'Ecc. Giuseppe Bottai alle istituzioni culturali della Provincia di Lubiana segnerà per il popolo sloveno un nuovo passo nel cammino, che ci ha avvicinato alla Roma gloriosa del Duce del Fascismo.

na šestimisto postajo, je bil sprejet ob svojih narodnih himen, od zastopnikov oblasti in fašističnih organizacij. Pregledal je častno četo mornarice in večjo skupino častnikov vseh vrst orožja. Pred dvorako častnikov ga je pozdravil zupan s posebno spomenico, v kateri mu je izrazil najplešje željo za dovršitev najvišje naloge, ki mu je bila poverjena od Kralja in Cesarja. Spoletski Vojvoda se mu je zahvalil in izrazil svojo hvalečnost za nad vse prijeten pozdrav, ki mu ga je pripravila Spedia, ki je njemu še tako prav posebno ljuba. V odprtem avtomobilu se je nato v družbi prefekta in zupana odpravil po glavnih mestnih ulicah, ki so bile vse okrašene s italijanskimi zastavami, proti palači admiralteta. Ob vsaj peti mu je množica vzklikala s velikim navdušenjem. Fašisti in ljudstvo so se pomnožje skrli pred palačo in ob novih manifestacijah navdušenja za Prince, da takih Spedia slova še ni doživela. Vojvoda Spoletski se je ponovno pojavil na balkonu in odzdravil množici, ki je vedno znova vzklikala Savojskemu domu. Duceja in zgodovinski pomenosti obeh narodov od Jadrana, kakor jo je ustvaril vojda Fušiana.

Slovo Vojvode Spoletskega od italijanske mornarice

Poslovilna brzojavka Duceju — Navdušene manifestacije v Spezii

Rim, 22. maja. s. Službeni list kraljeve mornarice objavlja:

Nj. Kr. Visočanstvo admiral eskadre Aimone di Savoia Vojvoda Spoletski zapušta mesto poveljnika na čelu pomorskega okrožja Gornjega Tirena. Ob tej priliki mi je poslal naslednje sporočilo:

Kot Savojski princ sem prejel dolžnost, da prevzamem visoko in viteško odgovornost. Zapuščam mornarico, ki mi je v svoji šoli izoblikovala značaj in vno, prav v času, ko se še enkrat bori za veličino domovine. Vsej mornarici in še posebej vam, ki ste mi bili vsi nepozabni tovariši, vam spoznam svoj vdani pozdrav in toplo željo, da bi postali slavni in da bi zmagali.

Spezia, 23. maja. s. Včeraj jutraj se je Vojvoda Spoletski in kralj hrvaških vrnili v Spezio, kjer poveljuje vojašna okrožja visokega Tirena. Spezia, ki jo velja za Vojvodo čustva velike vdanosti, doživela je dolgi dobi njegovega bivanja v tem obmorskem mestu, ga je sprejela s spontano in navdušeno manifestacijo ter mu tako izrazila svoje veselje, da se je povzpela na hrvaški prestol, obenem pa svoje občalovanje, da jo bo kmalu zapustil, kar pa ni kakor ne bo zrahajalo njenih vesti do njega, ki so se toliko ojačile še prav posebno v zadnjih časih borb in smag.

Čim je Princ s posebno vlakom prispel

Eksc. Emilio Grazioli Visoki Komisar Ljubljanske pokrajine

Rim, 23. maja. (Stefani). Fašist Emilio Grazioli, bivši Zvezni Tajnik v Trstu, je bil s Kraljevim odlokom na predlog Duceja kot Ministra notranjih zadev imenovan za Visokega komisarja Ljubljanske pokrajine z datumom 3. t. m.

Visoki Komisar g. Emilio Grazioli je bil okrog 5 let na najvišjem položaju fašistične hierarha Tržaške pokrajine kot pokrajinski Tajnik Fašistične stranke. Pred tem je bil pokrajinski Tajnik v Trentu. Spada med fašiste prve ure, med fašiste pred pohodom na Rim in se je izkazal že v svetovni vojni. Od njene ustanovitve je član Fašistične Korporacijske zbornice. G. Visoki Komisar uživa od prvega dne njegovega bivanja med nami simpatije vsega slovenskega prebivalstva. Pokazal je izredno naklonjeno zanimanje za vsa slovenska kulturna, socialna in gospodarska vprašanja. Slovenci čestitamo g. Visokemu komisarju in mu želimo, da bi opravljal zaupano mu funkcijo z največjim uspehom v čast velike Italije in v korist slovenskega prebivalstva.

General Ambrosio Visokemu Komisarju

Ljubljana, 23. maja. Poveljnik 2. Armije je poslal Visokemu Komisarju Ljubljanske pokrajine naslednjo brzojavko: Obenem s prisrčnimi čestitkami sprito visoke naloge, ki vam je bila poverjena v vodstvu nove pokrajine v okviru Italijanske države, vam izrazim najiskrenejšo zahvalo za dragoceno sodelovanje, ki ste mi ga naklonili in najboljše želje, da bi vam vaše delo popolnoma uspelo. — General Ambrosio, Poveljnik 2. Armije.

Visoki Komisar Eksc. Grazioli je Generalu odgovoril s izrazom iskrene zahvale in občudovanja nanj in za zmagovito 2. Armijo.

Il Generale Ambrosio all'Alto Commissario

Il Comandante della II. Armata ha indirizzato all'Alto Commissario per la Provincia di Lubiana il seguente telegramma: »Insieme ai più vivi rallegramenti per

l'alto incarico affidatovi nella direzione della nuova Provincia entrata a far parte dello Stato Italiano VI invio i più cordiali ringraziamenti per la preziosa collaborazione prestata e porgo i migliori auguri per il pieno successo della Vostra opera. — Generale Ambrosio, Comandante della Seconda Armata.«

Predsednik OND Parenti v Ljubljani

Ljubljana, 23. maja. s. Včeraj popoldne je prispel v Ljubljano predsednik vodstva dopolavorovske ustanove Rino Parenti. Obiskal je najprej Visokega Komisarja Graziolia, s katerim se je domenil o organizaciji dopolavorovskega dela v Ljubljanski pokrajini. Njegov namen je bil obiskati tudi prvo ljubljansko dopolavorovsko organizacijo, ki deluje med vojaki že od prvih dni zasedbe Ljubljane in ostalega pokrajinskega ozemlja. O priliki tega obiska je dal vodstvu organizacije navodila za nadaljnje delovanje in je imenoval tudi krajevnega tajnika organizacije.

Druga obletnica Železnega pakta

Nemški listi slave neporušno in zmagovito zavezništvo Italije in Nemčije

Berlin, 23. maja. s. Včeraj je bila druga obletnica pakta, sklenjenega med Nemčijo in Italijo. Nemški listi opozarjajo na to v datih člankih, ki v njih naglašajo spoštno sodelovanje obeh zaveznic v vsem času, odkar se traja sedanja vojna.

Tako ugotavlja »Börsen Zeitung«, da sta baš ob obletnici čba prijateljska in zavezniška naroda sredi velike bitke z namenom, da poženejo Anglijo s Sredozemskega morja, na katerem je hotela osi prizadejati smrti udarec. Londonski načrti so se izjavili ob trdnosti in odločnosti obeh zaveznic. Danes se Angličani baš na Sredozemskem morju naglo bližajo najhujšemu porazu. Sila nemško-italijanskega zavezništva, vključujoče nemški list, se je tudi tu pokazala ogromno in neporušno in prav tu dosega enega izmed svojih najvišjih in zgodovinskih najpomembnejših uspehov, ker bo baš na tem morju prizadejati usodni udarec sovražniku, ker bo tako osvobodila bodočnost narodov od angleške oblasti na tem področju.

Solidarnost obeh režimov, piše »Deutsche Allgemeine Zeitung«, ki ji je vojaško tovarništvo vodje in duceja simbol in najjačji izraz, je postala v tej vojni bratstvo v orožju, ki je prav samo na sobi eno najlepših doživljev in ki vojske obeh velikih narodov usmerja k najljubši: zmagi. Prav te dni, pravi list, je politika cel. kakor jo je izvedel Duce, prinesla Italiji in Savojskemu domu enega največjih zgodovinskih uspehov. Prvi po časovnem redu je ustanovitev Imperija, ki je postavil Italijo na prvo mesto med sredozemskimi silami. Včeraj kakor danes in jutri bo ostal pakt od 22. maja 1939 osnovna odnošajev med Berlinom in Rimom in podlaga nove Evrope. Ta pakt, ki se opira trdno na osebno pri-

jateljstvo Duceja in vodje, pripominja »Lokal Anzeiger«, in ki prihaja do izraza tudi v globokem bratstvu v orožju med obema narodoma, predstavlja resničnost, ki bo zmerom bolj vplivala na bodočnost evropskega kontinenta.

Sprejem pri Duceju

Rim, 23. maja. s. V Beneški palači je včeraj Duce v prisotnosti grofa Ciana o priliki druge obletnice železnega pakta sprejel zastopstvo nemškega veleposlanstva, v katerem so bili poslanski svetnik baron von Plessen, letalski ataše general von Bülow, vojaški ataše general von Rintelen, mornariški ataše admiral Lewisch in namestnik okrožnega vodje narodnosocialistične stranke v Italiji Ebner. Ker veleposlanika ni v Rimu, je misljo predstavil Duceju prvi nemški poslanski svetnik v Rimu, pooblaščen minister knez Oton von Bismarck.

Sprejem pri Hitlerju

Berlin, 23. maja. s. Ob priliki druge obletnice podpisa jeklenega pakta je Führer sprejel v Obersalzbergu Kr. italijanskega veleposlanika Dina Alfieri, katerega so spremljali tajnik poslaništva comm. Zamboni vojaški ataše general Marras, pomorski ataše korvetni kapitan De Angelis, letalski ataše polkovnik Teucci in inšpektor Fašijev. Sprejema sta se udeležila nemški zunanji minister von Ribbentrop in šef nemškega tiska dr. Dietrich. Ob isti priliki je bil popoldne poslanik Alfieri gost zunanjega ministra von Ribbentropa v njegovi vili v Fuschlu.

Drobiž iz Hrvatske

Prva smrtna obsodba v Banjaluki

Zagreb, 23. maja. Včeraj je bil obsojen v Banjaluki na smrt in justiciran nečisti Srb, ki se ni odzval pozivu oblasti, da izroči orožje vojaškim oblastem. To je bila prva smrtna obsodba, ki jo je izrekel posebno sodišče na Hrvatskem. V Mostaru je bil aretiran bivši ravnatelj podružnice Narodne banke, neki Srb, ki je odneval is

podružnice 9600 kg zlata, ki je bilo deponirano pri tem zavodu.

Zagreb, 23. maja. Snoči je prispel v Zagreb novi slovaški poslanik Karel Murgas. Med Nemčijo in Hrvatsko je bil sklenjen začasni sporazum o devizah in valutah. Po tem sporazumu bo razmerje med dinarjem in marko tako, da se bo plačevalo po 20 din za eno marko.

Med Nemčijo in Hrvatsko se je obnovil poštni promet.

Inseriraj v »Slov. Narodu«

Un incrociatore inglese silurato

Dodici velivoli inglesi abbattuti e distrutti — Un piroscafo affondato — Il nemico respinto nel Galla Sidamo

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data 22 maggio il seguente bollettino di guerra n. 850:

Nell'Africa settentrionale, sul fronte di Sollum ed attorno a Tobruk attività di elementi esploranti nostri ed avversari. Nei tentativi di sortita dei giorni scorsi gli inglesi hanno subito perdite gravi in uomini e materiali.

Nella notte sul 20, velivoli tedeschi hanno bombardato la base di Malta: sono state centrate postazioni di batterie e di riflettori causando distruzioni ed incendi. Due velivoli nemici sono stati incendiati al suolo. In combattimento aereo un velivolo britannico è stato abbattuto.

Nel Mediterraneo orientale nostri aerei siluranti hanno colpito con siluro un incrociatore di 10 mila tonnellate.

Nessuna novità di rilievo nell'Africa orientale.

Il nostro sommergibile «Malaspina» al comando del tenente di vascello Primo Giuliano ha affondato in Atlantico il piroscafo nemico «Lycan» di 7750 tonnellate.

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data del 22 maggio il seguente bollettino di guerra n. 351:

Nell'Africa settentrionale sul fronte di Tobruk azioni di artiglierie. Velivoli nazionali e germanici hanno intensamente bombardato batterie ed impianti logistici

della piazza. Sono stati abbattuti cinque bombardieri nemici del tipo Blenheim.

Velivoli italiani e tedeschi hanno bombardato a Malta un aeroporto: sono stati incendiati tre velivoli al suolo.

Nell'Africa Orientale nella regione Galla Sidamo un tentativo di penetrazione inglese è stato sventato; altri reparti nemici sono stati contrattaccati e respinti da un nostro gruppo di squadroni.

Un apparecchio Hurricane è stato abbattuto a sud di Pantelleria dalle batterie contraeree della R. Marina.

Un nostro sommergibile non è tornato alla base.

Angleška križarka torpedirana

Dvanajst letal sestreljenih in uničenih — Entovorni parnik potopljen — Sovražnik v Gala Sidamu odbit

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je objavil 21. maja naslednje 350. vojno poročilo:

V Severni Afriki se razvija na fronti pri Sollumu ter v okolici Tobruka aktivnost izvidniških edinic na eni in drugi strani. Pri poizkusih izpadov v preteklih dneh so Angličji utrpeli hude izgube na ljudeh in materialu.

Ponoči minulega 20. maja so nemška letala bombardirala oporišče Malto. Zadete so bile topovske baterije in reflektorji ter povzročena porušenja in požari. Dve sovražni letali sta bili zažgani na tleh. Ena britansko letalo je bilo sestreljeno v letalski borbi.

Na vzhodnem Sredozemskem morju so naša torpedna letala s torpedi pogodila 10.000 tonsko križarko.

Iz Vzhodne Afrike ni nič novega poročati.

Naša podmornica «Malaspina» je pod poveljstvom poročnika bojnega broda Primo Giuliano potopila na Atlantiku sovražni tovorni parnik «Lycan» s 7750 tonami.

Glavni stan oboroženih sil je 22. maja objavil naslednje 351. službeno vojno poročilo:

V severni Afriki delovanje topništva na fronti pri Tobruku. Italijanska in nemška letala so intenzivno bombardirala

baterije in vojaške naprave trdnjave. Sestreljenih je bilo 5 sovražnik bombnikov tipa Blenheim.

Na Malto so italijanska in nemška letala bombardirala neko letališče: na vzletišču so se vnela tri letala.

V Vzhodni Afriki se je v pokrajini Gala Sidamo izjalovil poskusni angleški prodor. V protinapadu na druge sovražne oddelke je skupina italijanskih eskadronov sovražnika odbila. Protiletalske baterije vojne mornarice so južno od Pantellerie sestrelile eno letalo «Hurricane».

Neka naša podmornica se ni vrnila na svoje oporišče.

Zahvalna služba božja v stolnici

Udeležili so se je najvišji predstavniki civilnih in vojaških oblasti z Eksk. Visokim Komisarjem na čelu

Na včerajšnji dan Vnebohoda je hotela Ljubljanska pokrajina na prav poseben način praznovati dan obnovljenega mira, znamenje novih časov, pričetek dela, ki se mu bo vse njeno prebivalstvo spet lahko posvetilo v svo resnostjo in v nemu, ki sta od nekdaj v njegovem značaju. Začetek te nove dobe miru in dela je bil posvečen s svečano službo božjo, ki jo je daroval ob veliki asistenci ljubljanski škof dr. Gregor Rožman v stolnici sv. Nikolaja. Pomen velikega dne za slovensko ljudstvo v Ljubljanski pokrajini so hoteli poudariti tudi zastopniki najvišjih oblasti s svojo polnoštevilno udeležbo pri svečanem cerkvenem obredu.

K službi božji, ki se je pričela ob 10., so prišli Eksk. Visoki Komisar Grazioli v družbi Poveljnika armijskega zbora Eksk. generala Robottija in Poveljnika divizije sardinskih grenadirjev. Nadalje je bil prisoten tudi Miličniški Konul De Turis kot

vodja središča za podporno akcijo v Ljubljanski pokrajini in kot zastopnik fašistične stranke. K svečani službi božji so prišli tudi bivši ban dr. Natlačen, ljubljanski župan dr. Adlešič, rektor vseučilišča msgr. dr. Slavič, predsednik apelacijskega sodišča dr. Golja ter drugi zastopniki vojaških in civilnih oblasti in višji funkcionarji visokega komisarata.

V cerkvi so bili razvrščeni tudi oddelki stasitih grenadirjev, trobentači, četa karabinerjev in četa fašističnih milicnikov. Vojstvo se je razpostavilo ob obeh straneh cerkve. Na častnem mestu sredi cerkve so zavzeli svoje prostore najvišji zastopniki civilnih oblasti, na obeh straneh Visokega Komisarja sta bila sedeža obeh omenjenih vojaških poveljnikov. Cerkev je bila nabit polna ljudi. Služba božja je potekala v najsvečanem razpoloženju in molitvi. Ko se je zaključila, je škof podelil vsem prisotnim svečan blagoslov.

Ekscelenca general Mario Robotti v Metliki

Metlika, 21. maja. Metliko je danes posetil visoki italijanski vojaški dostojanstvenik poveljnik čet Ljubljanske pokrajine Ekscelenca general Robotti Mario. Medtem, ko je visoki dostojanstvenik najprej pregledal v Metliki se nahajajoče čete, ki pod vodstvom komandanta krajevnih vojaških oblasti g. majorja Brunija v vseh ozirih s svojim taktičnim vedenjem napravljajo najugodnejši vtis na prebivalstvo, so se na trgu pred mestno hišo zbrali predstojniki in

uradništvo vseh uradov, šolska mladina s učiteljskim, mestna godba in prostovoljska gasilska četa ter številno prebivalstvo, ki je močno napolnilo trg.

Ob desetih dopoldne je v spremstvu g. majorja Brunija in oficirskega zbora prisel na trg Ekscelenca general g. Robotti, kateremu v čast je mestna godba zaigrala pozdravno koracnico. Potem je visokega venskemu jeziku pozdravil mestni župan dostojanstvenik Italijanske Vojske v slo-g. Ivan Malešič in mu izrekel dobrodošlico. G. general se je v italijanski, ki jo je sroti prevajala ga. Zalarjeva, iskreno zahvalil za lep sprejem in poudaril prijateljske nagibe, ki jih Italijanska Vojska izkazuje našemu prebivalstvu, želeč pri tem popolno razumevanje ljudstva, ki bo s svoje strani gotovo znalo ceniti korektnost Italijanske Vojske. Po njegovem govoru je ob odhodu g. generala godba ponovno zaigra koracnico, nakar se je množica razšla.

E. I. A. R. Radio Ljubljana

Radijske poslušalce, ki sledijo pouku italijanščine po radiu opozarjamo, da bo predavatelj g. dr. Stanko Leben v svojem predavanju v petek dne 23. t. m. ob 19. uri še razlagal besedilo IV. lekcije, ki je bilo natisnjeno v sredo 21. t. m.

Praznik z vsemi prilastki

Ljubljana, 23. maja. Včeraj se je pokazalo, da dosedanje praznovanje ni imelo pravega značaja; šele zdaj so prišli ljudje zopet »v formo«. Niti izletov meščani niso več pogrešali, kajti praznovanje je imelo vse druge glavne prilastke. Glavno med glavnimi je pa bilo, da so bila vina zopet na pipi. Dosedaj je teklo samo pivo, a včeraj se je izkazalo, da je bilo samo surogat, kajti narodna pijaka je pri nas vino. Solnce in vino — in praznovanje je bilo popolno, kakor »v dobrih starih časih«.

Toda pretiravali bi, če bi proglasili naše ljudi še vedno kakor so jih včasih upravičeno ali ne za največje prijatelje »vinske kapljice« na svetu. Tega slovesa nam res ni treba. V resnici je bilo včeraj nekoliko živahnije v lokalnih vinu je razvnelo tudi nekaj veselja, toda o pijačevanju in izgreduh ne moremo govoriti. To sprevidimo že po tem, da policija včeraj ni imela nič več opravkov s pijanci kakor prejšnje praznike, ko je bilo na pipi samo pivo.

Pogrešanci se javljajo

Iz Šibenika in okolice so došla na Rdeči križ sporočila o pogrešanih. Svoje naprosamo, da dvignemo odgovore v pisarni Rdečega križa na Miklošičevi c. 22b. Opozarjamo, da so naši kurirji še vedno na delu in da bomo v kratkem lahko postregli z novimi informacijami.

Brvar Nace, Culkar Lojze, Dobrovič Katica, Gasperin Janko, Koser Jaroslav, Kraševac Tone, Lasan Matko, Pavlin Josip, Pavlin Keti, Pirc Cilka, Ručigaj Nada in sin Ranko, Starec Tatjana, Segula Ljudmila, Zmrzlikar Franc, Znidaršič Slavko, Zumer Anton.

Uprava kina Sloge sporoča cenjenemu občinstvu, da so odslej redne predstave ob delavnikih ob 18., 19. in 21. uri. ob nedeljah in praznikih pa ob 10.30 (matineje) po znižanih cenah ter ob 15., 17., 19. in 21. uri. Dvakrat tedensko najnovejši žurnal z aktualnimi dogodki. — 906.

Naše gledališče

D R A M A:
Začetek ob 19. uri.

Petek, 23. maja ob 15. uri: Kovarstvo in ljubezen. Izven. — Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 14 Din navzdol.

Sobota, 24. maja: Komedia zmešnjav. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Velik uspeh je dosegla pri občinstvu Shakespearcova »Komedia zmešnjav«. Dejanje se godi v Efezu in Sirakuzi in pokaže zmešnjave, ki nastanejo zaradi zamenjave oseb. V igri nastopajo namreč dva para dvočkov, gospodarja in njuni slugi, ki povzročita razne zapletaje in sila zabavne prizore. Predstava bo v soboto zvečer ob 19. uri. Veljajo znižane cene.

O P E R A:
Začetek ob 19. uri.

Petek, 23. maja ob 19. uri: Fizarova svatba. Izven. Slavnostna predstava.
Sobota, 24. maja: Baletni večer. Red A.

Inserirajte v »Sl. Narodu«!

Ducejev razglas

Carine prost uvoz živil iz Italije

Rim, 23. maja. s. Službeni list je objavil razglas Duceja, ki določa, da bo v bodoče mogoče uvažati na ozemlje bivše kraljevine Jugoslavije, ki so ga zasedle italijanske Oborožene Sile, blago, ki ne izvira iz italijanske države ali albanске kraljevine, zgolj s posebnim dovoljenjem pristojnih Civilnih Komisarjev. Dovoljenja bodo določala obliko in način plačevanja uvoznega blaga tudi v nasprotju s sedanjimi odredbami glede izvoza vrednostnih papirjev, glasečih se v jugoslovanski valuti. Civilni Komisarji imajo tudi mimo primerov, ki jih predvideva 6. člen razgla-sa z dne 29. aprila 1941-XIX, objavljenega v Službenem listu št. 105 z dne 3. maja, pravico, da dovolijo uvoz konsumnega blaga, potrebnega za prehrano civil-

nega prebivalstva in okupacijskih čet, iz ozemelj bivše kraljevine Jugoslavije, ki niso zasedena od italijanskih Oboroženih Sil, in svobodnih luk Kvarnera ter Zadra, ne da bi bilo treba zanj plačati uvozno carino in druge carinske pristojbine. Te olajšave pa ne morejo biti dovoljene glede notranjih davkov in davčnin na izdelavo, prodaje in konsum, glede katerih ostanejo še nadalje v veljavi sedanji predostanek še nadalje v veljavi sedanji predpisi. Kar se tiče izvoza blaga in drugih predmetov v ozemlje bivše kraljevine Jugoslavije, zasedene od italijanskih Oboroženih Sil, ostane v veljavi določba 3. člena razgla-sa z dne 24. aprila 1941-XIX, objavljenega v Službenem listu dne 25. aprila.

Uradni razglasi

Scrutini ed esami delle scuole di Stato, elementari, postelementari e medie

L'Alto Commissario per la Provincia di Lubiana, visti i provvedimenti in materia scolastica precedentemente adottati in connessione allo stato eccezionale; ritenuta l'opportunità e l'urgenza di provvedere al ristabilimento della normalità negli studi ordina:

Art. 1. Nelle scuole di Stato, elementari, postelementari e medie, le lezioni avranno termine all'epoca stabilita dalle norme già in vigore, secondo le quali saranno pure compilati gli scrutini finali.

Per le classi, al termine delle quali sono previsti esami finali, di maturità o di diploma, le azioni proseguiranno sino al 31 maggio 1941-XIX e nella scuola di musica sino al 15 giugno.

Art. 2. Per gli allievi delle classi di cui al secondo capoverso dell'articolo precedente, gli scrutini finali terranno luogo, per l'anno scolastico in corso, anche degli esami finali, di maturità o di diploma.

Art. 3. Gli esami di ammissione alle varie scuole e quelli dei candidati privatisti, come pure gli esami di riparazione, tanto per gli allievi interni quanto per i privatisti, saranno indetti come in passato e si terranno regolarmente.

Per gli esami di maturità e di diploma nelle scuole di Stato la presidenza sarà assunta dal direttore della scuola.

Art. 4. Agli alunni assenti dalle lezioni dopo il 23 aprile 1941-XIX per cause di comprovata forza maggiore, o per concessione precedentemente accordata, e agli alunni delle classi in cui non siano state riprese o portate a compimento le lezioni secondo quanto disposto all'art. 1, il certificato annuale sarà rilasciato sulla base degli scrutini finali già compilati.

Qualora lo scrutinio non fosse stato già compilato, i voti saranno fissati, senza riguardo al numero delle assenze nell'adunanza di scrutinio finale, che dovrà essere presieduta dai direttori delle rispettive scuole.

Art. 5. Sul certificato annuale che, a termine dell'art. 2, sostituiscono i diplomi di esame o di maturità, sarà iscritta la seguente annotazione:

«A sensi dell'ordinanza n. 27 dell'Alto Commissario per la Provincia di Lubiana in data 20 maggio 1941-XIX il presente certificato vale come certificato di esame di maturità (inferiore o superiore) o di esame di diploma o di esame finale.»

Art. 6. Tutti i certificati finali precedentemente rilasciati per l'anno scolastico in corso sono privi di valore. Dovranno essere ritirati e conservati negli archivi.

In loro sostituzione saranno rilasciati sotto personale responsabilità del direttore della scuola, nuovi certificati, esenti da bollo, con l'annotazione: «Il bollo corrispondente è stato applicato sul certificato emesso in data 10 aprile 1941-XIX, ritirato e conservato nell'archivio scolastico.»

Art. 7. La presente ordinanza entra in vigore dalla data della sua pubblicazione nel Bollettino Ufficiale per la Provincia di Lubiana.

Lubiana, 20 maggio 1941-XIX.

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana

Emilio Grazioli

Redovanje in izpiti v državnih osnovnih, meščanskih, srednjih in strokovnih šolah

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino glede na določila, ki so se poprej izdala za šolstvo v zvezi z izrednimi razmerami in ker je vsekar nujno potrebno poskrbeti, da se vzpostavijo normalne šolske razmere,

odreja:

Čl. 1. V državnih ljudskih, meščanskih, srednjih in strokovnih šolah se bo končal pouk v času, ki ga določajo dosedaj veljavni predpisi, po katerih naj se opravi tudi končno redovanje.

V razredih, za katere je ob sklepu določen završni, tečajni ali diplomski izpit, se bo nadaljeval pouk do 31. maja 1941 XIX, v glasbenih šolah pa do 15. julija.

Čl. 2. Za učence razredov, omenjenih v drugem odstavku prednjega člena, bo končno redovanje za tekoče šolsko leto nadomestilo tudi završni, tečajni ali diplomski izpit.

Čl. 3. Sprejemni izpiti za razne šole ter privatni izpiti, kakor tudi popravni izpiti rednih in privatnih učencev, naj se nastavi- vijo kakor v prejšnjem času in naj se redno opravijo.

Pri tečajnih in diplomskih izpiti v državnih šolah predsedujejo ravnatelji (upravitelji) šol.

Čl. 4. Učencem, ki niso prisostvovali pouku po 23. aprilu 1941-XIX po dokazani višji ali nižji po poprej odobreni dopustitvi, ter učencem razredov, v katerih se ni nadaljeval in dovršil pouk po določilih v čl. 1,

se bo izdalo letno izpričevalo na osnovi že prej izvršenega končnega redovanja.

Vselej, ko bi končno redovanje že ne bilo izvršeno, naj se redi določilo glede na število izostankov na končni redovalni seji, ki ji mora predsedovati ravnatelj (upravitelj) šole.

Čl. 5. Na letna izpričevala, ki nadomestajo po besedilu čl. 2 izpričevala o završnih, tečajnih ali diplomskih izpiti, naj se napiše naslednja pripomba:

»V smislu odredbe št. 27 Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino z dne 20. maja 1941-XIX velja to izpričevalo kot izpričevalo o (nižjem ali višjem) tečajnem ali diplomskem ali završnem izpitu.«

Čl. 6. Vsa letna izpričevala, ki so se poprej izdala za tekoče šolsko leto se neveljavna. Morajo se vnesti nazaj in shraniti v arhivu.

Namesto njih se bodo izdala pod očetno odgovornostjo ravnatelja (upravitelja) šole nova izpričevala brez kakšne pripombe: »Ustrezni kolek je bil naklepljen na izpričevalo, izdanem dne 10. aprila 1941-XIX, ki se je odvzelo in shranilo v šolskem arhivu.«

Čl. 7. Prednja odredba stopi v veljavo s dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 20. maja 1941-XIX.

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino

EMILIO GRAZIOLI

Disposizioni per il diritto dei carburanti e lubrificanti

L'Alto Commissario l'Ecc. Grazioli ha risposto con vive espressioni di ringraziamento e di viva ammirazione per il comandante e per la Vittoriosa Seconda Armata.

DISPOSIZIONI
L'Alto Commissario per la Provincia di Lubiana, visto l'ordinanza del 16 aprile 1941-XIX del Comandante la Divisione «Re», con cui veniva disposto il censimento della benzina, detenuta in quantità superiore ai 20 litri; ritenuta la necessità di coordinare la raccolta e la ridistribuzione dei carburanti e lubrificanti per scopi autorizzati ordina:

Art. 1. L'Azienda Generale Italiana Petroli (A. G. I. P.) è incaricata della raccolta ed acquisto, contro rimborso del prezzo di costo, di tutti i carburanti e lubrificanti esistenti presso chiunque nella Pro-

vincia di Lubiana, fatta eccezione per i comandi militari.

Art. 2. I carburanti e lubrificanti così raccolti dovranno dall'A. G. I. P. essere tenuti a disposizione dell'Alto Commissario che ne determinerà le condizioni e modalità di cessione e di impiego.

Art. 3. Chiunque occulto carburanti o lubrificanti, o ne rifiuti la cessione e consegna all'A. G. I. P. sarà punito con la confisca della merce e con l'arresto fino a 6 mesi o con l'ammenda fino a Lire 5000.

Art. 4. La presente ordinanza entra in vigore dalla data della sua pubblicazione nel Bollettino Ufficiale per la Provincia di Lubiana.

Lubiana, 20 maggio 1941-XIX.

L'Alto Commissario per la Provincia di Lubiana

Emilio Grazioli

Odvzem pogonskih sredstev in mazilnih olj

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino, na podlagi odredbe Poveljnika Divizije »Re« z dne 16. aprila 1941-XIX, s katero se je odredil popis zaloga benzina v množini nad 20 litrov,

ker smatra za potrebno, da sprav v sklad boro in potrošnja pogonskih sredstev in mazilnih olj za določene namene

odreja:

Čl. 1. Splošnemu Italijanskemu Petroleskemu Podjetju (A. G. I. P.) je poverjeno pobiranje in nakup vseh pogonskih sredstev in mazilnih olj, pri komur koli v Ljubljanski pokrajini, izvenjem vojaških poveljstev, in to proti plačilu nakupne cene.

Čl. 2. Vsa tako zbrana pogonska sredstva in mazilna olja bo hranila A. G. I. P.,

Proroga della moratoria per alcuni istituti bancari

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, visti i precedenti provvedimenti di sospensione dei pagamenti per i depositi fiduciari costituiti presso la Banca Cooperativa Economica (Zadružna gospodarska banka), la Banca di Credito di Lubiana (Ljubljanska kreditna banka) e la Banca Artigiana (Obrtna banka), tutte in Lubiana,

ordina:

Art. 1. E' prorogata fino a nuove disposizioni la moratoria concessa ai sotto notati istituti di credito nei termini indicati nei decreti del Ministero per l'Industria e commercio dello Stato ex Jugoslavo a fianco di ciascuno indicati:

a) Banca di Credito di Lubiana: 12. novembre, No 35332,

b) Banca Cooperativa Economica: 12. novembre 1940, No 40282.

c) Obrtna banka: z dne 5. marca 1941, št. 5701.

Člen 2. Glede hranilnih naložb, ki niso predvidene v odlokih navedenih v prejšnjem členu, se morajo gori navedeni zavodi ravnati po komisariatskih odredbah z dne 29. aprila 1941-XIX, št. 12 in z dne 14. maja 1941-XIX, št. 24.

Člen 3. Ta odredba stopi v veljavo s dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 20. maja 1941-XIX.

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino

Emilio Grazioli

Seja vlade

Rim, 23. maja. s. Za 7. junij ob 10. je sklican Ministri svet. Seital se bo v palači Viminale.

Imenovanja

v ruski mornarici

Igarka, 23. maja. s. Predsednik sveta komisarjev Stelin je podpisal dekret, s katerim sta bila imenovana dva nova viceadmirala, nadalje 13 kontraadmiralov, 8 generalnih poročnikov za območno službo in dva za izredno-morske operacije.

Nemčija zahteva odpoklic tujih diplomatov iz Pariza

Berlin, 23. maja. Kakor je znano je nemška vlada zahtevala od Zedinjenih držav, naj odpokličejo iz Pariza osebe ameriškega poslanstva. V tujakih njihovo dobro poučeni krogi se glede na ta ukrep zatrjuje, da se ne tiče samo Zedinjenih držav, marveč vseh držav, ki so imele kako diplomatsko zastopstvo v nekdanjem francoskem glavnem mestu. Obenem pa opozarjajo, da Nemčija ne zahteva, da se iz Pariza odstranijo tudi tuje konzularne oblasti.

Nič več spora med meščani in kmeti

Zdaj mora biti konec hujškanja kmetov proti meščanom — Konec bajke, da morajo delati samo kmetje — Za vzajemnost med kmetom in meščanom

Ljubljana, 23. maja.

Svet se mnogo hitreje spreminja kakor miselnost nekaterih ljudi. Ne smemo se čuditi, če nekateri še vedno gledajo življenje, kakor da živimo v fevdalni dobi ali vsaj ared prejšnjega stoletja. Še vedno vidijo med meščanom in kmetom barikado. Mnogi kmetje sami žive v predsodkih, da je meščan istoveten s »škrice«, ki živi le na račun krvavih kmečkih žuljev, češ, meščani prejemajo masne plače, ne da bi jim bilo treba kaj delati. Če mislijo tako preprosti kmetje, bi jim tega še ne smeli zameriti, nedopustno je pa, če preživljajo zameritve izrabljajo demagoško posamezniki in hujšajo kmeta proti meščanu. To se je dogajalo zlasti od začetka evropske vojne do poloma, v dobi, ko je kmet postal sprčo naglega podraževanja kmetijskega blaga samozavestnejši in v posameznih primerih celo oblasten.

»KMEČKA POLITIKA«

Vse pobiranje draginje, s hrupom, vedno novimi predpisi, izdanimi vselej prepozno, z izigravanjem predpisov, z dvomnostjo in zmešnjostjo — je bila ključna komedija, ki ji ni nihče videl konca. Križarska vojna proti draginji se je začela s hrupom in trumom proti spekulantom, toda le proti neki nevidni, neprijemljivi pošasti; vsi so vedeli za njeno ime, a niso vedeli ali ne hoteli vedeti, kdo je. Ko je pa pošast postala od časa do časa konkretna, smo čitali le uradna poročila o obsodbah branjev in kramarjev. Obsojena je bila branjevka, ki je prodala nekaj kilogramov hrupa po 3 ali 4 dinarje dražje, kakor jih je kupila, obsojena je bila prekupčevalka, ki je kupila vrečo kostonja in ga prodajala z dobičkom... Obsojenih je bila cela vrsta malih trgovcev, če so na primer prodajali moko ali sladkor 25 ali 50 par dražje. Obsojen pa seveda ni bil noben veliki posestnik, pridelovalec žita v Banatu ali Srbiji, čeprav je prodajal žito »pod roko« dražje od predpisanih cen, četudi je čez noč navil cene kmetijskega blaga za 100 odstotkov in čeprav je zadrževal pridelke iz spekulativnih namenov. Kaznovan ni bil nihče, ki je podraževal žito na novosadski žitni borzi. Javna skrivnost je bilo nedovoljeno prekupčevanje žita v žitornih pokrajinah, a prekupčevalci niso bili poklicani pred sodišče, za večino kmetijskega blaga niso bile maksimirane cene in kmetje so lahko poljubno podraževali svoje pridelke, a pri tem so mučeniških obrazov tožili nad draginjo. Vlada pa, ki je vse to dovoljevala, je vodila tako imenovano kmečko politiko, češ, kmetu je treba pomagati, ker je bil doslej tako zelo prizadet zaradi nesorazmerja med cenami industrijskega in kmetijskega blaga. Uspeh te politike je bil, da se je šel tem bolj zaostri spor med meščanskim in podeželskim prebivalstvom, da se je nezadovoljstvo širilo tudi med številnim revnim kmečkim prebivalstvom, ki mora kupovati kmetijsko blago, da je draginja nezadržljivo naraščala in da so bila, skratka, najbolj neprijetna tla za splošno nezadovoljstvo in zmeđ.

»SOVRAZNIK« KMETA

Kmeta so skušali čimbolj nahujskati proti meščanskemu prebivalstvu, kajti za prijatelja kmeta je veljal, kdor je znal čimbolj demagoško blatiti druge stanovne ter jih dolžiti, da so zajedavci na narodnem telesu. Meščanski prebivalci, n. pr. obrtniki, trgovci, delavci, železničarji, nameščenci in sploh vsi, ki morajo prav tako delati kakor kmet, če hočejo živeti — pogosto njihovo delo ni nič lažje od kmečkega — pa so veljali za sovražnika kmeta. Zakaj? Samo zato, ker so zahtevali tudi maksimiranje cen kmetijskega blaga. Sovražnik kmeta si bil, če si tožil, da ne more več kupovati podražene krompirja, mleka, fižola... Zajedavce naroda si bil, če si bil ogorčen nad podražitvijo drv. Proti kmečkim interesom so bile naperjene zahteve uradništva po zvišanju plač in upokojevcem po prilagoditvi pokojnih cenam življenjskih potrebščin, kajti zaradi višjih državnih izdatkov se bodo zvišali davki, ki jih plačuje skoraj sam kmet...

»SKRIVJE, NE PRODAJAJTE!«

»Prijatelj« kmeta bi ne bili dosledni v svojem velikem prijateljstvu, če bi ne podpihovali kmečkega prebivalstva, naj čimbolj izkoristi konjunkturno (to se pravi stisko stradalajočega mestnega prebivalstva). Prišepetavali so jim, naj na primer ne prodajajo krompirja in fižola jeseni, temveč naj ga hranijo čez zimo, ko bo nastopilo pomanjkanje ter bo še bolj narasla draginja. Mnogih kmetov ni bilo treba še nagovarjati, naj zadržujejo živeč. Krompir so zakopavali v globoke jame. »Nihče ga ne bo našel, če bi ga hotel rekvirirati!« so govorili pri sebi. Krompir so vozili prodajat le najrevnejši, ki so nujno potrebovali denar in ki niso imeli nič drugega na prodaj. Če je pa že pripeljal krompir na trg tudi kmet, ki bi lahko čakal na podražitev, je navil ceno, kakršno si je želel. Bižla je bilo malo in redki prodajalci so bili izredno samozavestni, kakor da so ob-

lastniki, ki dele milost. »Zdaj smo mi gospodje! Ne bomo vam dajali več zastoj! Če hočeš, plačaj, če ne, bom prodal drugemu!« so govorili.

PRISPETAVANJE NA TRGU

Od časa do časa so meščani tudi lahko opazili sumljive posameznike na trgu. Niso kupovali in ne prodajali, samo po cenah so povpraševali ter oštevali prodajalce, da prodajajo pre poceni. Včasih so tudi prišepetavali, naj ne prodajajo tega ali onega blaga, češ pozneje bo mnogo dražje. Če pa že prodajajo, naj blago podraže. Preproste kmečke prodajalke so bile zaradi tega pogosto zmedene in niso vedele, kaj naj storijo. Seveda so mnoge ubogale čudne svetovalce ter navile cene, včasih pa jih po takšnem nasvetu ni bilo več na trg, ker so hranile blago, da bi se podražilo. Nekajkrat so meščani opazili na trgu tudi organizirane akcije med prodajalkami; tako se je zgodilo, da so kakor po dogovoru navile cene krompirju, drugič zopet ga niso hotele pripeljati na trg ali pa so ga prodajale le skrivaj kupcem, ki so bili voljni pristati na višjo ceno. Zgodilo se je tudi, da kmetice po dogovoru niso pripeljale jajc, da bi se blago podražilo. Bilo je očito, da je očitno, da se za vsem tem skrivajo neke temne sile, česar pa ni nihče natančneje raziskoval.

RED JIM NI VŠEČ

Nove oblasti so se začele iskreno zanimati za naša prehranjevalna vprašanja in cene. Izdane so bile nove maksimalne cene, toda ne le za blago, ki ga prodajajo trgovci, mesarji in drugi obrtniki, temveč tudi za pridelke. Posebno važno je bilo, da so bile predpisane tudi maksimalne cene za živino, mlečne izdelke in krompir. Uvajanje reda v vprašanih preskrbe prebivalstva z živežem pozdravljajo pri nas vsi

razsodni ljudje in tudi kmetje se zavedajo, da morajo biti maksimirane cene kmetijskega blaga prav tako kakor vsega drugega, če naj ima pobljanje draginje uspeh. Zaradi draginje trpi tudi kmet, zato mu pač ne more biti vseeno, ali je boj proti nji uspešen ali ne.

Red pa ni všeč nekaterim, ki bi še vedno radi ribarili v kalnem. Da jim bomo prekrizali račune, moramo na te temne elemente opozorjati kmete in kupce. Dogaja se namreč včasih, da nekateri posamezniki draže blago na trgu s posebnim namenom, najbrž celo v dogovoru s prodajalci.

HUJŠKANJA JE KONEC

Zdaj je konec demagoške hujškanja kmetov proti »prestim« meščanom. Vsa- kdo mora sprevesti takoj, da ne moremo živeti več v zastrupljenem ozaščju starih predsodkov in političnega spletkarjenja. Naš kmet je sam dovolj razumen, da spre- vidi, kako potrebna je vzajemnost med meščanskim in podeželskim prebivalstvom in da živimo drug od drugega, ne pa drug na račun drugega. Toda onemogočiti je treba nadaljnje delo demagogom, ki hočejo še vedno sejati razdor med kmetom in mešča- nom in buditi lažne iluzije, da mora le en stan diktrirati vsem drugim. Kmet ne sme živeti več v veri, da je samo njegovo delo neogibno potrebno ter da so vsi drugi stanovi zajedavski. Zlasti pa ne sme nihče kmetom vsiljevati prepričanja, da je maksimiranje cen kmetijskega blaga naper-jeno proti njim ter da so protežirani meš- čani na škodo kmetov. Hujškanjem je zdaj odklenalo, kar morajo vedeti tudi kmetje, ne smejo pa tudi pozabiti, da vsak- kdor hujška proti meščanom, v resnici hujš- ka tudi proti kmetom, saj so interesi kmečkega in mestnega prebivalstva naj- tesneje povezani.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Pretočljiva ljubljanska drama po romanu R. Bratke

GLAS V VIHARJU

Laurence Oliver — Marie Oberon — David Niven (s slovenskimi napisi)

KINO MATICA — Tel. 22-41

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

KINO SLOGA, tel. 27-30

Danes ob 16., 19. in 21. uri

JUNASKE PUSTOLOVSČINE

Gary Cooper, Andrea Leeds

Film močne romantične vsebine ih drznih odvigov.

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Krasen ekspedicijski film iz kra- ljevstva črnega kontinenta

ZANIMIVOSTI AFRIKE

Film je opremljen s hrvaškimi napisi

KINO UNION — Tel. 22-21

čudovali njegovih mišic in njegove dobro- dušnosti. Čudno, da so vsi hrusti tako mehkega, dobrega srca. Pa tudi prav je, da so, kajti sicer bi predla slaba tistim, ki bi jih dosegali njihova pest. Čika Savo je vedno daroval del svojega skromnega zaslužka v dobrodelne namene in zato je med Ljubljančani še posebno popularen. Včeraj popoldne je bilo Figovčevu dvorišču polno ljudi, kakor da se je pripetilo nekaj izrednega. Pred kolibico, kjer se cvro razžijti in čepavčiči ter kuha turška kava, je nastopil Čika Savo. Velik krog rado- vednežev se je zbral okrog njega in na- vdušeno so mu ploskali, ko je razkazoval izredno moč svojih krepkih mišic. Dva precej velika soda, napolnjena z vodo, so položili nani in na vsak sod je sedel še en možakar. In Čika Savo se je dobroduš- no smehljaj, ko je vstal izpod tokega bre- mena. Na njegovi glavi so razbili težak kamen z debelim železnim kladivom, sam je zabil z roko, ovito s cunjo, debel žebel v desko itd. Potem se je pa nabral nekaj dinarčkov za dobrodušnega hrusta, ki bi zaslužil mnogo več pozornosti, saj ga je prav zadnje čase preganjala kruta usoda.

—lj Ribji trg brez morskih rib. Danes na ribji trg niso prispelo morske ribe, ker je prišlo do nenadnih ovir. Naprodaj pa ni bilo tudi rečnih rib, razen nekaj kilo- gramov pečen, ki so pa bile razprodane že pred 8. uro. Trg je bil založen pred- vsem z žabjimi kraki, ki jih meščani ce- njijo zopet nekoliko bolj.

—lj Prvi kopalci ob vodah. Včeraj se je po dolgem obotavljanju nebo vendar zjas- nilo in po popoldanski megli je posijalo toplo sonce, ki je gredo ves dan. Toplo son- ce je že včeraj zvaljalo k vodom v okolici mnogo mladine, ki se je grela na prostu in izpostavljala pripekajočim sončnim žar- kom. Zlasti veliko kopalcev, ki so neka- teri med njimi celo skakali v še mrzlo vo- do, je bilo ob Gradaščici pod Bokalcami, kjer je na izbiro prijaznih koticov in kjer se mladina v miru lahko naužije sonca in svežega zraka. Več zgodnjih kopalcev se je zbralo seveda tudi na bregu Save pod Tomačevim in na Ježici.

—lj Vrsto slovenskih samospetov je zbrala in uvrstila v svoj koncertni apor- ed naša koncertna in operna pevka altistka ga. Franja Golobova za večer pesmi in arij, ki bo prihodnji ponedeljek v veliki Filharmonični dvorani. Najprvo bo zapela Ipatčev samospet v spominsko knjigo, dalje Adamčevu sladbno Kot iz tihe zablje- ne kapele in Škerjančeve Bele oblake. Ta večer bomo slišali prvič na koncertnem odru dva najnovejša Lajevčeva samospe- va v mraku in žalostna deklica. Prvič se nam bo predstavil tudi kot skladatelj sa- mospevov Marjan Lipovšek s svojo sklad- bo Tebi. Slovenski del samospetov zaklju- čuje Osterčeva Procesija, izredno efektiv- na skladba, ki pa jo žal zelo redko slišimo na klasičnih koncertih. Je težka a izredno učin- kovita in globoka. Poleg tega nam bo za- pela ga. umetnica nekaj arij in samospe- vov iz klasične italijanske literature. Pri klavirju jo bo spremljal pianist Marjan Lipovšek. Začetek koncerta ob 20. uri. Predprodaja v knjigarni Glasbene matice.

—lj Prvi pravi pomladanski dan. Včeraj je bil sicer praznik, pa smo imeli izjemo- ma zelo lepo, toplo vreme. Zrak je bil ta- ko čist in svež, da se je čutila letos prvič v ozaščju prava pomlad. Bil je pravi užit- ek odditi iz mesta vsaj na kratek izpre- hod. Če si prestopil v Tivoliju železniško progo, je prijetno zadišalo po cvetju in ze- lenju. Zlasti popoldne in proti večeru je bila promenada polna izprehajalcev, pa tudi na Rožniku, Siškenskem hribu in Go- lovcu jih je bilo mnogo. Precej Ljubljan- čanov je šlo tudi na krajše izlete. Kaže, da bo končno vendarle nastopila prava po- mlad in da je konec pomladnega deževja. Tudi danes popoldne je bilo vreme izred- no lepo, na nebu ni bilo nobenega oblaka.

IZ LJUBLJANE

—lj Uprava našega lista prosi vse ti- ste naročnike, ki plačujejo naročnino v naši pisarni, za maj ali celo tudi april in marec pa je že niso plačali, da jo zanesljivo poravnajo do 31. maja in si tako zagotovijo redno prejemanje lista.

—lj Koncert vojaške godbe na Kon- gresnem trgu. Včeraj ob 18. so vojaški godbeniki spet priredili koncert na Kon- gresnem trgu pred kavarno Zvezdo. Kon- cert to pot ni bil najavljen potom časopi- sov, zato se je zbrala v Zvezdi samo manj- ša množica ljudi, ki je z užitkom sledila res dovršeno izvajanjem glasbenim točkam.

—lj G. dr. Janko Motnik se nujno vabi, naj se oglasi v pisarni Rdečega križa na Miklošičevi cesti 22b.

—lj Čika Savo soper v Ljubljani. Pravi hrust, kakršnih vidimo pri nas le malo in še to samo, če pridejo k nam rokoobra- je Ljubljancem dobro znani Čika Savo. Dolgo ga nismo videli, že dolgo nismo ob-

MALE OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Fraktilci, trajave beseda 1.— davek posebej.

Za pisane odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov na male oglase ne priznamo.

RAZNO

male oglase

OGLASUJTE V „Slov. Narodu“ kar so najugodnejši

KUPIM

Beseda 1.— din, davek posebej. Najmanjši znesek 15.— din

STROJ ZA SKOBLANJE širina 50 cm, kombiniran z vdelanim motorjem — kupim. Tajner, Črnomelj. 897

PRODAM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

PRST ZA VETOVE shvalni gramofoni pesek proda Elstak, Čankarjevo nabrežje 21 tel. 20-70. 892

KOSMETIKA NOSU je najugodnejša, če regenerirate nosnico in očistite kri s red- nima tuširanjem »Ambroze« medlost. Uspeh ne izostane. Prično dobite le v »Medicinski, Ljubljana, Škofjeva ul. 6. 894

SOLDIER FOUR Tečaj namizne — točaj sta- tičnosti — Rostovova ul. 9/1. 893

Zjutraj je bilo precej hladno, toda kmalu se je ozračje segrelo, saj ima sonce že precejšnjo moč.

—lj Nove napisne tablice na trafikah. Združenje trafikantov v Ljubljani bo iz- dalo po dogovoru z monopolnim inspek- toratom nove časne napisne tablice za trafike. Novi napisi bodo kmalu priprav- ljeni in trafikanti jih lahko že začno na- ročati (na Sv. Petra cesti 14). Dokler ne bodo izdane definitivne tablice, bodo osta- le izobešene še stare z jugoslovanskim grbom.

—lj Nesreča pri zadnjem tramvajskem vozu. Potniki so opazili že večkrat, da se tramvajskemu vozniku pri zadnji nočni vožnji navadno posebno mudi. Včasih med zadnjo vožnjo izstopi tudi sprevodnik, še preden tramvaj vozi proti remizi, voznik sam pa ne more posvečati več primerne pozornosti potnikom, ki izstopajo na posa- meznih postajah. Tudi v soboto ponoči je prišlo do takšnega primera. Tramvajski vož št. 20 je vozil na zadnji vožnji proti Viču. Sprevodnik je izstopil med vožnjo, vozniku se je pa tudi zelo mudilo. Na po- sameznih postajah ni niti dobro ustavlil voza, temveč je samo zmanjšal hitrost. Na predzadnji viški postaji se je voz ustavil samo za trenutek; izstopila sta dva potni- ka, neka gospodična, ki je komaj ujele ravnotežje, za njo pa neki gospod, ki se ni mogel obdržati na nogah ter ga je vr- gilo na sredi ceste v blato. Ranjen je bil na obeh rokah in precej škode je trpel tudi na obleki.

—lj Razstava slovenske moderne likovne umetnosti. V nedeljo 25. t. m. ob 11. bo v Jakopičevem paviljonu otvorenja razstava slovenske moderne likovne umetnosti. Razstavljena bodo dela 14 članov društva slovenskih likovnih umetnikov.

Iz Metlike

— Obisk v šoli. V torek popoldne je v spremstvu mestnega župana g. Malešiča obiskal vse razrede tukajšnje ljudske šole komandant krajevne italijanske vojne oblasti major g. Bruni, ki se je zlasti zani- mal za zdravstveno stanje šolske dece, za katero je predvidel vsakomesečne zdravniš- ke preglede. Dalje se je zanimal za napre- dek in uspehe šolske dece, s katero se je seznanil in priporočal dobro učenje, ki bo konec šolskega leta nagradeno s šolsko otroško priraditvijo in nagradami.

Vesti iz Hrvatske

— Bel kruh in žemlje. V Slavonskem Brodu so te dni začeli prodajati bel kruh in žemlje. Čeravno stane 1 kg belega kru- ha 10 din, so ga ljudje vendarle radi ku- povali.

— Državni tajnik za promet. S posebno odredbo državnega župana dr. Pave- lića je bil imenovan železniški uradnik Josip Marković za državnega tajnika za promet pri hrvatskem domobranskem mi- nistrstvu.

— Trgovski odnosi z Madžari. Kr. madžarski trgovski urad v Zagrebu je te dni že začel z delom. Ravnatelj urada je dr. Arsen Ranko, njegov namestnik pa Oskar Riener. Urad ima svoje prostore v Ulici barona Jelačića.

Boleznica

KOLENDAR

Danes: petek, 23. maja: Deziderij.

DANASNE PRIREDITVE

Kino Matica: Glas v viharju.

Kino Sloga: Junaške pustolovščine.

Kino Union: Zanimivosti Afrike.

Kino MoSte: Klic planin in Tajinstvena zavesa.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta št. 1; Bahovec, Kongresni trg 12; Komotar, Vič, Tržaška cesta 48.

SPORT

— Razpis otvoritvenega lahkoatletsko- ga meetinga SK Planine. SK Planina pri- redi 1. junija ob 10. na Stadionu ob Tyr- ševi cesti seniorski otvoritveni meeting. Pravico nastopa imajo vsi atletski klubov, ki so člani SLAZ. Prijate atletov in točke, v katerih bodo nastopili, se morajo brez prijavnine oddati do petka 30. maja do 12. ure na naslov: Mevlja Franc, OUZD, Mi- klošičeva cesta. Prijave pa, ki bi prispele kasneje kot je določeno, se ne bodo upo- števale! Vrtni red disciplin: ob 10. 100 m predteki in met kroglo; ob 10.20: 400 m predteki in skok v daljino; ob 10.45: 1500 m in met diska; 11.05: 1000 m finale in met kopja; 11.15: 400 m finale; 11.30: 3000 m in skok v višino; 11.50: štafeta 4x100 m. Atleti opozarjamo, da se bodo točke vr- stile v priobčenem vrstnem redu in točno ob napovedanem času.

Kolesarje — kolporterje

za Vič, Rudnik, Moste, Stožice in Dravlje išče m o. Oglasijo naj se samo sposobni mlajši moški.

Uprava „Slov. Naroda“

Oglase, notice in druge objave

sprejema uprava »Slovenskega Naroda« vsak dan samo do 9. ure. Osmrtnice in druge nujne objave izjemoma do 10. ure.

Oglasi v Slov. Narodu — zanesljiv uspeh!

Makulturni papir

preda

uprava »Slovenskega Naroda«

Ljubljana, Knaflijeva ulica št. 9

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

F

Ljubi Bog je danes v svoji veliki ljubezni poklical k sebi našo zlato

mamico

da jo obvaruje pred grozotami tega sveta.

Pogreb bo v petek dne 23. t. m. ob 5. uri popoldne s žal kapele sv. Petra k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 21. maja 1941.

Finkovi

Kako nastopajo divje zveri v filmu

Prvotno si je pomagala filmska tehnika s spretnim trikom, zdaj pa zahteva občinstvo resnične prizore z divjimi zvermi

V človeški naravi leži pač, da nas zabava nevarnost bližnjega, če smo sami na varnem. Isti občutki, kakor jih ima španec, če vidi torej pred rogi besnega bika, navdajo tudi občinstvo v kinu ob pogledu na drzen skok aviatika iz letala na pečino, posebno če je nevarnost, da pade v prepad. A občinstvo, ki hoče za denar videti, kako tvegajo igralci svoje življenje, je postalo sčasoma tako razvajeno in nezaupno glede prevar, da morajo vsebovati danes taki senzacionalni nastopi vidne življenjske nevarnosti.

Zlasti priljubljene so »drame«, v katerih so izpostavljeni igralci, navadno mlado dekle, napadom divjih zveri. V tem pogledu so prvotno kaj mnogo varali; splošno tako, da nista zver in igralec nastopila nikdar skupno, ampak se je dosegel vtis skupne igre le s primernim obrezavanjem slik. Ko pa je občinstvo ta trik razkrilo, se je čutilo užaljeno in tvornice so morale najti izhod. Nekaj časa so si pomagali z dvojnimi snemanjem, pri čemer je bilo videti na sliki človeka in žival skupaj, a sta bila v resnici ločena. Pomanjkljiva skupna igra pa je izdala prevaro in zadovoljnost občinstva je padla na minimum. Tu je otvoril podjeten Američan dramatično šolo za živali. Šola pa je vplivala predobro, kajti divjost štirinožcev se je umaknila pohlevni glezni, ki niti malo ni navdušila gledalcev. Ni bilo torej drugega izhoda, kakor prirediti z resničnostjo. Tako morajo v prizorih z levi in tigri, operatorji in igralci tvegati življenje, da zadovolje gledalce.

Gotovo pa je treba pri takih snemanjih pripraviti kar največ varnostnih naprav, deloma zato, da se obdrži zver v primernih mejah, da ne povzroči škode in nereda, deloma — kolikor je to mogoče — da se čuva življenje igralcev in v primeru, da popeče štirinožca preveč realistična stran.

Kajti kralj zveri ni vedno tako takten, da bi se držal začrtanih mej.

Vse pozornosti, bodisi dekoracija ali pokrajina, se ograde z mrežo, na katero meje kletke tako, da se spuste zveri neposredno na pozorišče. Aparati so nameščeni v nalašč za to zgrajenih močnih kletkah, bodisi pred mrežo ali za njo. Napačno bi bilo misliti, da se za take prizore uporablja vedno dresirane živali; nasprotno, take zveri so uporabljive le tam, kjer povzroči paniko za sama pojava zveri in je sicer njena vloga le pasivnega značaja. Če pa mora biti žival agresivna, potem so uporabljive le še divje zveri, ki se bližine človeka ne ustrašijo. Udomačen lev bo skoraj gotovo z repom med nogami zbežal, ko bo zaslišal ropotanje aparatov. Zunanje mreže stoji pri stranskih vratih pazniki, pripravljeni vsak hip priskočiti igralcu na pomoč, zanesljivi streli pa imajo nalogo, z oboro namesteno kroglo v skrajni sili ubiti žival. Često so pripravljene tudi brzgalke, da se lahko z mrzlim curkom ohladi prevelika podjetnost leva. Vse te varnostne naprave morajo biti v redu in pred dejanjem preizkušene, da se ne stavi na kocko dragoceno človeško življenje. Ker bi streli nevarnost lahko različno cenili, sme dati znamenje za strel le režiser, ki je tudi odgovoren za sliko ter življenje igralca in živali.

Ko spuste žival na pozorišče, jo s krvjo ubije kokaš razdražijo. Ako mora zver napasti igralca, drži slednji v roki skritega ubitega goloba. Ko tiger zavoha kri, skoči na plen in ta trenutke izrabi igralec, da napade tigr. Objame ga z eno roko okrog vratu in ga skuša prijeti za sprednje tace. Istočasno oklene svoje noge krepko okrog tigrovega telesa. In tako se valita drug čez drugega v oblaku prahu, dokler ni izgotovljeno dovolj filma in je uspeh nastopa zagotovljen. Zver nato zvežejo in odpravijo v kletko. Dasiravno ima igralec pod obleko vse polno blazin in so tigrovi kremplji topi, odnese igralec vendar vedno modre lase poleg mnogih prask in bučk.

Nevarnejše je, če mora lev zasledovati otroka ali mlado deklico. Krepak moč bo v boju vedno lahko zadržal toliko časa, da pride pomoč, če pa se levo posreči dobiti otroka in se zagnati nanj z vso svojo silo, potem je pač po njem. Tak prizor se mora, nasprotno od prejšnjega, vaditi. Če mora lev zasledovati deklico, dokler se ta v zadnjem hipu ne reši skozi vrata koč, se pri skušnjah predeli pozorišče z mrežo po dojem v dvz. dela. Tako teče potem deklica na eni in lačen lev na drugi strani.

Fotek vsega prizora se določi do sekunde natančno in ko sta preracunana razdalja in čas, se provizorična mreža odstrani in na dano znamenje se lov ponovi — sedaj na življenje in smrt. V koči so skriti ljudje, ki v zadnjem hipu zapro za deklico vrata. In če se je ves nastop posrečil, se kot senzacija uporabi v kaki drami, ki se šele naknadno dogradi na tej senzaciji. Nikdar namreč tvornica ne tvega velikih stroškov za snemanje ostalega filma, dokler ni gotova, da ostane deklica pri življenju.

Amerika zavzema v tej vrsti posnetkov nedvomno prvo mesto. Zato so pri gradnji velikega filmskega mesta Universal City v Kaliforniji posvečali veliko pažnjo tej vrsti filma in si omislili velikanški živalski vrt. V tej žiriji so zastopani: levi, tigri, leopardi, sibirski volkovi, šakali, divji psi, orli, jastrebi in druge ptice roparice. Poleg tega vsakovrstne kače, krokodili in aligatorji kakor tudi čreda slonov, velblodov, dromedarjev, bivoli in bizoni, ne vsehvisi vseh vrst konj in psov.

Tako lahko mirno zremo v bodočnost, filmska tehnika gre velikim časom naproti in bo z lahkoto rešila vedno večje in težje naloge.

Ko sta gorela hangarja

se brezvestneži na letališču pri D. M. v Polju najbrž odnesli mnogo materiala

Aerodrom pri D. M. v Polju — Letališče pri D. M. v Polju

Ljubljana, 23. maja

Od začetka vojne je sicer minilo že pol-druhi mesec in ne kaže obujati spominov na njo, vendar bo naše čitatelje gotovo zanimalo, kaj se je dogajalo v prvih vojnih in prevarnih dneh na našem letališču pri D. M. v Polju, kjer razen golega zidovja dveh hangarjev, vojaškega in civilnega, ni ostalo ničesar.

Letališče je doživelo svoj prvi napad na cveten nedeljo, ko se je ob 6.25 pojavilo več nemških letal, ki so začela s strojnimi obstrlevalci hangarje. Strelji niso napravili posebnih škod. Prebili so samo streho in preluknjali vrata. Nekaj krogel pa je oplazilo in tudi prebilo krila dveh vojaških letal, ki sta bili v hangarju, dočim so bila ostala kamuflirana na prostem. Tudi letaloma ni bila prizadejana posebna škoda lahko sta že čez dva dni startali.

Ko se je pa začela nekaj dni pozneje naša vojska umikati, je vojaško poveljstvo na letališču dalo povelje, naj se oba hangarja zažgeta. Ne le, da to ni imelo posebnega smisla, ker bi bilo gotovo pametneje, minirati in uničiti letališče samo, temveč se je pri tem tudi precej brezglavo postopalo. Tako je iz nepojasnega vzroka ostal v civilnem hangarju skoraj ves inventar z letali vred. Lasti Aerokluba in zasebnikov. Kaj se je zgodilo s tem inventarjem, ki ni povsem pojasnjeno, kaže pa, da ni imel nihče posebnega interesa rešiti ga. Hangarja sta pogorela v noči od četr-

trika na petek, odnosno od petka na soboto. V civilnem hangarju sta baje zgoreli dve šolski letali za rulanje, to je samo za vožnjo po zemlji, zasebno Perkonovo letalo, potem letalska jedrilica tipa Grunau-Baby II, dva motorja za sportna letala, avtomobil za vleko jedrilic, kompletno rodje z vsem ostalim materialom, ki je potrebno v hangarjih, majhna delavnica Aeroputa itd. Poleg tega so zgoreli pisarniški prostori z vsem inventarjem, hkrati tudi bogata strokovna literatura, lasti znane našega letalskega pionirja dr. Staneta Rapeta, ki je izgubil tudi svojo opremo. Zgorelo je tudi 2000 litrov bencina.

Škoda je seveda precejšnja, saj je postavitev vsake letalske lope veljala 145.000 din, skupna gradnja hangarjev in ureditev letališča pa nad 950.000 din. Poleg tega je bil en motor vreden 30.000, drugi 120.000 din, orodje nad 50.000 itd.

Nastane vprašanje, če je ves ta inventar res zgorel. Gotovi znaki namreč kažejo, da je bil civilni hangar pred požigom najbrž oplenjen, kajti na pogorišču niso našli pozneje nobenih ostankov zgorelih strojev, niti masivne male železne blagajne in sploh nobenega sledu, ki bi pričal, da je inventar res zgorel. Kaže, da so bile na delu človeške hijene, ki so plenile in kradle vse, kar jim je prišlo pod roke, ne glede na to, da-li gre za vojaško ali civilno blago. Druhal je odlašala prav vse, prav tako kakor v vojašnicah, kjer so potrgali celo električno žico iz zidu.

Židjev kraljevini Hrvatski

Nositi morajo na rokavih posebne znake, da se že od daleč razlikujejo od drugih ljudi

u— Farinacijev »Regime Fascista« je tedaj objavil zanimiv članek o Hrvatski in židih. Na Hrvatskem, kjer se je obnovila svoboda državljanov, pravi list, da se lahko pokažejo katoličani, ne da bi jih beograjska židovska masonerijska preganjanja, so spet v časteh doktrinarne in disciplinarni predpisi proti židom, kakor so jih v teku stoletij izdali papeži in kakor so bili že nekoč veljavni v papeškem Rimu. Tako so v nekaterih hrvatskih mestih baš kakor nekoč v Rimu, odredili, da morajo židje nositi vidne rumene znake, in sicer rumen trak na levem rokavu z Davidovo zvezdo in številko, kakor jo določa za vsakega posameznika policijska direkcija. Židje, ki so pripadali tudi framasonskim organizacijam, bodo morali nositi drugačen rumen znak, na desnem rokavu, obeleženo s trikotom. Za hrvatsko vlado kakor nekoč za papeško ta način javne obeležbe židov ni kakor ni pomenil izraza javnega zaničevanja, ampak namenu, ki je tak znak nosil, marveč je opozorilo kristijanom, naj ne poslušajo takih ljudi, če se že z njimi srečajo in govorijo.

Rimska kurija je bila od nekdaj zelo stroga pri izvajanju prepovedi slehernega suha — slehernega okuženja svojih vernikov z židi. O njeni skrbi za to je pričala izolacija židov v tako zvanih getih in znak na njihovih oblekah. Ker pa je bil stik čestokrat neizbežen, je rumeni znak katoličanom pomenil: pazi na človeka, s katerim govoriš, ker je sovražnik tvoje vere, tvoje države, tvojega rodu, pazi da o njih ne govoriš o stvareh, ki mu lahko služijo kot orožje proti tvoji domovini, proti tvoji veri. Pazi predvsem, da ne verjameš, kar ti bo povedal, da se ne zanešaš na njegovo brezvestno in korupcijsko delo.

List naglašja, da so Hrvatje, ki sedaj spet uveljavljajo protizidovske odredbe papeškega Rima pokazali veliko vrnemo za stare katoliške tradicije, saj je poštna dirkeja v Zagrebu pred dnevi odredila, da morajo židovski lastniki radijskih aparatov svoje sprejemnike izročiti radijski postaji v 24 urah. Londonski radio je tako izgubil na Hrvatskem svojo najzvestejšo klijentelo.

šmarne gore, iz Mednega, iz Tacna, Vižmarji in od drugod...

Tudi na ono stran proti Posavju prihajajo Ljubljanci sleherni dan. Zdaj, ko smo imeli nekaj dni lepo sončno vreme, zato so se tudi takoj našli navdušeni palci, ki so se sončili na sipinah ob Savi, toda le ob desnem bregu. Tudi na Posavju je prestop meje dovoljen samo onim, ki imajo dovoljenja. Za te so se hitro pobirali vsi dovoljeni posestniki na Ježici in okolici, ki imajo na oni strani Save polje in gozdove. Zlasti oni, ki imajo tam gozdove, saj gre za stelo, ki jo dobe samo v hribu. Straže razumejo potrebo ljudi in jim ne delajo ovir — če gre za stelo in poljske prideleke.

Po polju med Ježico in št. Vidom delajo pridni ljudje, skrbno obdelujejo že zorne in zrahilane njive. Ob kmečkem vozu se tu in tam prikaže stražar, morda sam kmetovalec doma, pokadi s kmetom v zasilenem razgovoru pipico tobaka, ali si prižge cigareto in že sta prijatelja.

150 slik zlaznelega krivca

u— V Göteborgu so našli v neki stari kuhinjski omari 150 olinatih slik, ki imajo po sodbi strokovnjakov precejšnjo umetniško vrednost. Podpisal jih je Ake Corason, neki brivec, ki so ga ljudje izgubili izpred oči že nekoč še pred 15 leti, ko so močja spravili v blaznico. V mladih letih je Goranson obiskoval neko slikarsko šolo in vzbujal veliko pozornost pri svojih učiteljih. Bil je pa reven in razmere so ga nazadnje prisilile, da je šel za brivca. Toča skoraj vse noči je prebil pri svojih slikah.

Svojih umetnin pa nikoli nikomur ni pokazal. Tako so šele sedaj našli 150 olinatih slik v neki kuhinji. Sprito pomanjkanja in zaradi tega, ker je ves svoj denar porabil za barve, čopiče in platno, je duševno tako oslabil, da so ga spravili v blaznico. Tudi v blaznici je še kdaj pa kdaj slikal, toda slike niso bile več tako dobre. Zdravniki si prizadevajo, da bi mu ojačili duh. V Göteborgu in v Stockholmu bodo njegove slike razstavili.

Grč se premika

u— V bližini mesteca Eastgombna na Dunavu, ki leži kakih 40 km od Budimpešte, se je pričel premikati manjši grč. Dosej se je premaknil že za 200 m. Zatrpal je dolinico, kjer so imeli ljudje nekaj vinogradov. Mnogo hiš je porušil. Strokovnjaki so še pričeli preiskovati vzroke, oblasti pa so poskrbele za kmečke družine, ki so ostale brez strehe.

Izprehod po ljubljanski okolici

Življenje gre svojo pot in ljudje so se vrnili k svojemu delu

Ljubljana, 23. maja.

Vsak dan tudi v Ljubljani ne dežuje in v soncu je Ljubljana pomlad vsa bela in lepa. Lepa pa je tudi njena okolica z velikimi vasi, sredi zelenih travnikov, skrbno obdelanih njiv, svetločih sadnih vrto in mlitavca v vsem svojem življenjskem ritmu.

Celovška cesta je še vedno prav tako živahna kakor je bila včasih, le v jutrnjih urah je slika močno spremenjena. Čez dan drve prav tako kakor prej avtomobili v obeh smereh, drug za drugim, v kratkih presledkih. Dvigajo prah, dokler ne pridrijo po cesti težak mestni avto, ki brizgne čez kocke težke kurke vode in ukroti nadležni prah, vsaj za nekaj časa. Ob strani ceste na izhajenih stezah je tja do Dravelj vedno mnogo ljudi, bodisi na izprehodu ali pa po opravkih. Ljudje imajo zlasti zdaj vedno mnogo opravkov. Gre za živež, za vsakdanji obrok hrane, ki jo je treba potiskati in zbrati tu in tam. Tramvajski vozovi so domala prav tako natrpani kakor so bili

preje, ko na mitnici, tik pred tovarno »štore« še ni bilo meje. Poprej je potnik doživel tam samo eno kontrolo, ko se je vračal v mesto in je pri mitnici stopil v voz mitničar ter pregledal, kaj bi bilo podvrženo mestni trobarini. Zdaj se ustavi tramvajski voz tam pred šarčavo hišo, tik mitnice, kjer pregledajo potnike najprej finančni organi. Seveda, saj gre za prehod čez mejo. Nato sledi vojaška kontrola na tej, potem pa tako še na oni strani. Potniki prestopijo v drugi voz, ki čaka na izobilisti in potem hajd naprej — še en kilometer. Na povratku sledi enaka kontrola, ki se ji pridruži še pregled mitničarja.

Zjutraj, smo dejali, Celovška cesta ne nudi več one živahne slike kakor nekoč. Na cesti je res mnogo kolesarjev, kmečkih vozov se priključijo počasi proti mestu, približno avtomobil, prihajajo pešci od vseh strani iz Dravelj in čez polje od Kleč, manjka pa na cestah mlekarških vozovčkov, s kakršnimi so prihajale zgodnje mlekarice gor od Smlednika in drugih vasi izza

Pierre Maël:

Blodna ljubezen

Roman

Zdravnik mu je položil roko na ramo in odgovoril počasi:

— Dragi moj prijatelj, vaša žena prenaša hude notranje bolezni, ki so ji izpodkopale zdravje. Kakšna boleost je to, tega ne vem in nisem se je upal vprašati jo. Toda vi, njen mož, imate pravico do tega, in to je tako rekoč vaša dolžnost. Treba je omiliti njene duševne muke, ki bi mogle povzročiti močno telesno oslabeitev.

Zdravnik je nadaljeval. Zdravniška veda ne ve vsega, toda s svojimi domnevmami gre daleč. Kje se pričenja in kje konča zveza med telesnim in duševnim stanjem, med telesom in dušo? Kdo more reči, dali duševna boleost ne povzroča važnih motenj v telesu samem?

Ne spadam med tiste zdravnike, ki se pri lečenju ne zmenijo za bolnikovo duševno stanje — in s posebnim navdušenjem je jel govoriti o vzrokih motenj v organizmu, zlasti o živčnih boleznih, ki se tako pogosto pojavljajo v naših časih in ki prinašajo seboj druge težke bolezni.

S svojo strokovno razlago je vzbudil tako veliko Romainovo pozornost, da niti ni utegnil odgovorjati mu. Toda čemu naj bi pripisal vzrok Jeannine potrtosti?

55

Strašno priznanje, ki ga je bila spravila iz sebe Jeanne, se mu je vedno znova vračalo v spomin in mu pojasnilo zdravnikove besede.

Če bi umrl, bi bila Jeanne svobodna in morda bi imeti svoj vzrok samo v tem, da je nasilno dušila svoja čustva. Še vedno je ljubila Renea in njena potrtost je nedvomno izvirala iz tega, da se je v vsakim dnem bližal trenutek, ki naj bi jo za vedno ločil, kajti Rene in Hermine bi se morala poročiti v avgustu, zdaj se je pa že julij nagibal h koncu.

Da, to se je zdelo Romainu jasno in očitno.

— Kaj je mogel storiti v tem strašnem položaju? Po katerih sredstvih je mogel seči on, ki je svojo ženo ljubil in sicer tako, da si je želel celo umreti.

Če bi umrl bi bila eJeanne svobodna in morda bi se poročila z Reneom? Toda smrt ni hotela vedeti zanj. Kaj bi mogel torej še storiti za svojo ženo?

Ker je bila Jeanne bolna in ker so bile vzrok njene bolezni duševne muke, je bilo treba nuditi mladi ženi zabave in razvedrila, morda pa tudi kreniti z njo na potovanje.

Povedal sem vam danes vse, — je nadaljeval zdravnik in zato se mi zdi, da je vaša rana že povsem zaceljena. Moči so se vam vrnille in nobene ovire ni več na vaši poti. Najpoznejše čez mesec dni zavzamete pri svoji ženi spet tisto mesto, ki ga mora zavzemati mlad, odločen in ljubeč mož.

Na koncu svojega nagovora je pa izgovoril besede, ki jih Romain v začetku ni razumel:

— No, da, pomagal sem vaši ženi na svet. Upam, da boste misli.

da ji bom lahko nudil svojo pomoč in izročil vama ljubkega dečka, še preden mine leto dni.

Quelern se je tako osuplo ozrl na starega prijatelja, da se slednji ni mogel ubraniti smeha. Jel ga je zbadati.

— Mar govorim kitajski? Misliš sem, da govorim dovolj jasno in v jeziku, ki ga v vaših letih vsak možki dobro razume.

Romain še vedno ni mogel priti do sape, da bi kaj odgovoril. Gotovo, to je dobro razumel, toda kaj naj poreče? Kako naj pojasni staremu zdravniku dogodke, ki so bili odprli prepad med njima, prepad, kjer je bila na dnu pokopana zakonska zvestoba? Če se je bilo treba ozirati na Jeannino zdravje, mar ni zaslužila njegova čast še več obzirnosti.

Otrok, ali slišite dobro, Romain. Še preden mine leto dni, hočem videti vašega otroka. To govorim zavojo vas in zavoljo vaše žene. Tem bolj, ker sta že itak izgubila dovolj časa. Že tri leta sta poročena. Imeti bi morala že nad dve leti starega sinčka. Ste razumeli?

Razumel je, še predobro je razumel. A starec ni opazil duševnih muk, ki so bile razorele Romainov obraz.

Poslovil se je od mladega moža in odšel; toda njegov nasvet se je bil zarezal v častnikovo srce liti puščica.

Ko je ostal Romain sam, mu je šinila v glavo

Nasvet starega, izkušenega prijatelja je bil še povečal njegove muke.

Ta zdravnik, ki ni poznal dejanskega položaja, se mu je posmehoval, da se je moral sramovati samega sebe, ko mu je očital, da je zanemarjal svoje dolžnosti in da ni izpolnil naloge zakonskega moža, da rabimo v takih primerih običajen posmehljiv izraz.

Razmišljal je, da vsa tri leta ni bil mož svoje žene, da ni poskrbel za dediča svojega imena in da ni z Jeanninim materinstvom naenkrat zavezal vseh zlobnih jezikov, čijih pod je bilo anonimno pismo.

Jeanne, mati! To je bilo kakor privid! Pred njegove očarane oči je stopila vsa njena radostna mladost, vsa njena cvetoča lepota. V duhu je videl, kako pestuje v naročju sad njune medsebojne ljubezni, kako si je zopet priboril ženo in kako jo je z nerazdruženimi vezmi materinske ljubezni za vedno navezal nase.

Obenem mu je pa živo stopila pred oči blodna ljubezen, ki mu jo je bila Jeanne priznala, ko ga je prosila odpustanja. To je bilo malone onegaščenje njegovega imena, to je bil sramotni madež na njegovem domu.

Zahtel je kakor otrok in težko je izgovarjal besede: Odpustil sem ji. Meni pa usoda ni odpustila. O, zakaj nisem raje umrl?